

RETEN I KOLDING DOM

afsagt den 20. december 2024

Sag BS- [REDACTED] 2023-KOL

Mandatar [REDACTED] for
Z [REDACTED]
(advokat [REDACTED])

mod

[REDACTED] Kommune
(advokat Eva Høje Bisgaard Anker)

Denne afgørelse er truffet af kst. dommer Sidse Lund Højgaard.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 12. december 2023.

Sagen drejer sig om, hvorvidt [REDACTED] Kommune i forbindelse med behandlingen af Z [REDACTED]s sag har handlet ansvarspådragende ved ikke på et tidligere tidspunkt at have forelagt sagen for kommunens rehabiliteringsteam med henblik på tilkendelse af retten til fleksjob.

[REDACTED] har som mandatar for Z [REDACTED] nedlagt påstand om, at [REDACTED] Kommune til Z [REDACTED] skal betale 499.933,80 kr., subsidiært et mindre beløb fastsat efter rettens skøn.

[REDACTED] Kommune har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb fastsat efter rettens skøn.

Oplysningerne i sagen

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Z [redacted] flyttede i 2013 fra [redacted] Kommune til [redacted] Kommune. Z [redacted] [redacted] var på tidspunktet for flytningen stressygemeldt, og i 2014, da hendes ret til sygedagpenge ophørte, indledte [redacted] Kommune et jobafklarende forløb.

Som led i det jobafklarende forløb deltog Z [redacted] i perioden fra 2015 til 2023 i fem virksomhedspraktikforløb med henblik på afklaring af hendes arbejdsevne, ligesom kommunen af flere omgange indhentede helbredsoplysninger fra hendes skiftende praktiserende læger, hvoraf bl.a. fremgik, at der siden barndommen var stillet diagnosen [redacted].

I perioden fra marts 2017 til august 2018 var Z [redacted] i virksomhedspraktik ved virksomheden [redacted]. Under forløbet blev muligheden for ændring af fordeling af Z [redacted]s arbejdstid med henblik på en forøgelse af arbejdstimerne løbende drøftet på statusmøder mellem Z [redacted], kommunens sagsbehandlere og praktikstedet. I den forbindelse blev Z [redacted] i løbet af foråret/forsommeren 2018 bevilliget en særlig hvilestol med henblik på afklaring af, om dette skånetiltag kunne øge arbejdsevnen. Den omhandlede hvilestol blev imidlertid leveret kort før praktikkens ophør og blev således ikke afprøvet som forudsat.

Efter udløbet af praktikken ved [redacted] deltog Z [redacted] i foråret 2019 i et smertehåndteringsforløb i kommunalt regi.

Af statusattest af 11. juni 2019 fra Z [redacted]s praktiserende læge fremgår:

" ...

Pt. angiver ikke at kunne arbejde pga. smerter og får ikke smertestillende udskrevet fra undertegnede og får ingen ingen medicin herfra. Jeg finder umiddelbart ingen forklaring på de relativt mange smerter, der gør pt. handicappet når hun samtidig ikke tager smertestillende.

..."

I perioden fra oktober til december 2019 deltog Z [redacted] i forløbet "Arbejdsmarkedsrettet individuel træning" med formål som beskrevet:

”Der er tale om individuel træning ved fys/ergo, hvor der i træningsprogrammet er indlagt individuelle arbejdsmarkedsrettede samtaler.”

██████████ Kommune indhentede i december 2020 en fornyet generel helbredsattest fra Z██████████s nye praktiserende læge, hvoraf fremgik:

”...7. Forslag til socialmedicinske behandlingsmuligheder

...

Det er meget usandsynligt, at Z██████████ ville kunne klare fuldtidsbeskæftigelse på noget tidspunkt.

Med afkortet arbejdstid og skånehensyn må det være muligt for Z██████████ at klare beskæftigelse.

...

10. Eventuelt

...

Undertegnede finder at beskrevne forandringer og pt.s umiddelbare fremtoning sammenholdt med sygehistorikken udmærket kan forklare hendes lave funktionsniveau. Jeg har ikke mistanke om nogen funktionel komponent.

...”

Den 8. marts 2022 ansøgte Z██████████s fagforening om tildeling af ressourceforløb. Den 15. marts 2022 bevilligede ██████████ Kommune Z██████████ et nyt praktikforløb ved virksomheden ██████████, og den 30. juni 2022 gav kommunen afslag på ansøgningen om ressourceforløb.

Den 6. september 2022 blev Z██████████ bevilliget udlån af ”hjælpe midlet stole” i forbindelse med praktikforløbet ved ██████████.

Den 18. november 2022 traf Ankestyrelsen afgørelse om hjemvisning af ██████████ Kommunes afslag på ressourceforløb, hvorved kommunen blev pålagt at behandle sagen igen, herunder ved forelæggelse for kommunens rehabiliteringsteam.

Sagen blev herefter behandlet i rehabiliteringsteamet, som den 3. maj 2023 traf afgørelse om bevilling af fleksjob til Z██████████.

Forklaringer

Z██████████ og vidnerne E██████████, L██████████, B██████████, H██████████, T██████████ og S██████████ har afgivet forklaring.

Z [REDACTED] har forklaret, at det årelange forløb i kommunens kontanthjælpssystem har påvirket hende meget. Hun følte sig som en jaget dyr, og den konstante usikkerhed om fremtiden var psykisk svært belastende. Det var derfor en stor byrde, som sidste år blev løftet fra hendes skuldre, da hun endelig blev bevilliget fleksjob.

Hun er fortsat begrænset af sine helbredsmæssige udfordringer og må også i sit private liv iagttage skånebehov. Hun medbringer f.eks. altid en rollator, når hun er på tur, da hun pludselig kan få behov for at kunne hvile sig. Hun får med jævne mellemrum migræneanfald, og almindelige dagligdagsgøremål kan være meget svære for hende at udføre på grund af hendes smerteproblematikker.

I tiden efter hun blev bevilliget fleksjob, oplevede hun tilbagefald til stresssymptomer. Det var som om, hendes krop endelig tillod sig at reagere på det pres, hun havde været under, mens sagen stadig verserede.

Under hele jobafklaringsforløbet i kommunen var hendes smertebillede stort set uændret. I 2013 blev hun ramt af stress, og hun modtog i flere år psykologhjælp. Hendes psykiske tilstand og angstproblematikker blev klart forværret under forløbet i jobcentret. Det var hårdt for hende at deltage i de mange praktikforløb, hvor hun gentagne gange skulle danne relationer til nye kollegaer, hun så senere pludselig blev revet fra.

Hun var meget glad for praktikken ved [REDACTED]. Under hele forløbet arbejdede hun på at øge sin arbejdstid mest muligt, idet formålet med praktikken var at få endeligt afklaret hendes arbejdsevne. Ved praktikforløbets start var hun overbevist om, at [REDACTED] ville blive den sidste praktik i forhold til at blive visiteret til fleksjob. Hendes chef i [REDACTED] gav tidligt i forløbet udtryk for, at virksomheden havde et flexjob klar til hende, så snart kommunen tillod det. Dette blev der talt om på flere møder mellem hende, [REDACTED] d fra [REDACTED] og [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] fra jobcentret. Møderne blev afholdt hos [REDACTED], og [REDACTED], der var hendes sagsbehandler i kommunen, sagde direkte, at denne praktik skulle være den afklarende. Desværre skete der hver gang det samme: processen ved jobcentret gik i stå, og hun skulle selv presse på for, at der skete noget i sagen. Til sidst mistede [REDACTED] tålmodigheden med kommunen og afbrød samarbejdet.

Hun fik under praktikken ved [REDACTED] løbende stillet diverse hjælpemidler til rådighed, herunder en hvilestol, som dog først blev leveret, da praktikken var afsluttet. Det var aldrig hendes opfattelse, at hvilestolen ville kunne gøre en forskel, idet [REDACTED] i forvejen havde mange forskellige stole og sofaer på kontoret, som hun kunne anvende til at hvile sig i, når behovet opstod.

I sommeren 2018, da praktikken ved [REDACTED] var afsluttet, blev hendes sag i jobcentret overtaget af en ny sagsbehandler, der sagde, at hendes arbejdsevne stadig ikke var godt nok beskrevet. Herefter startede det hele forfra igen med nyt praktikforløb og indhentelse af lægelige oplysninger.

Hun forelagde ret tidligt i forløbet muligheden for fleksjob for hendes sagsbehandler i jobcentret. Hun havde selv undersøgt mulighederne for, hvordan hun kunne opretholde en form for beskæftigelse, fordi hun mærkede, at hendes krop gik mere og mere i stykker, og hun var klar over, at hun ikke ville kunne blive fuldt ud selvforsøgende igen.

Hun er aktuelt jobsøgende og har ikke opnået ansættelse i fleksjob siden hun i maj 2023 modtog bevillingen. Hun har været nødt til at håndtere de stresssymptomer, hun blev ramt af i tiden efter kommunens afgang. Hun har heller ikke det bedste immunforsvar og rammes derfor ofte, når der er forskellige vira i omløb. I sommers mistede hun endvidere endnu et ungt familiemedlem, hvilket hun også har skullet håndtere. Hun er dog blevet opsøgt af flere virksomheder, som har ønsket at få hende ind og hjælpe med deres regnskaber, men hun har endnu ikke følt, at der har været det rette match.

E [REDACTED] har forklaret, at han er projektleder hos virksomheden [REDACTED]. Han kender Z [REDACTED] fra hendes praktikforløb i 2017/2018 i virksomheden. Han var dengang administrationschef i [REDACTED] og var Z [REDACTED] nærmeste leder. Z [REDACTED] hovedansvar var håndtering af virksomhedens fakturering, men hun udførte også forskellige andre småopgaver på kontoret. Z [REDACTED] havde udfordringer med hovedet og med kroppen, men hun havde mulighed for at holde pauser, når hun havde brug for det, og praktikken og arbejdet forløb rigtig godt. De skånehensyn, der var behov for, bestod i, at Z [REDACTED] skulle holde pauser og sidde ordentligt på en god kontorplads. Der blev løbende rettet til i skånehensynene, når det viste sig nødvendigt. Det var fra starten målet med praktikken, at Z [REDACTED] skulle opnå egentlig ansættelse i [REDACTED].

På et tidspunkt var der fra kommunens side tale om en hvilestol til Z [REDACTED], men det blev ikke rigtig til noget. Stolen blev, så vidt han husker, bestilt, men kom aldrig frem. Det er hans vurdering, at stolen ikke ville have ændret noget, da Z [REDACTED] i forvejen havde mulighed for at holde de pauser, hun havde behov for, og [REDACTED] havde flere forskellige stole og sofaer til rådighed til hvil.

Z [REDACTED] praktikforløb i [REDACTED] var usædvanlig langt. Et normalt forløb varer kun nogle måneder. [REDACTED] har før haft praktikanter, der efterfølgende er overgået til et fleksjob i virksomheden. I løbet af Z [REDACTED] praktik blev der forsøgt mange forskellige ting, herunder ændringer i arbejdstiden og fordelingen af timerne, og de ramte til sidst et niveau, som passede både virksomheden og Z [REDACTED]. I sommeren 2018 kom der dog en ny sagsbehandler, der besluttede, at det

hele skulle starte forfra igen. Han har flere gange deltaget i møder med kommunens sagsbehandler, hvor der blev talt om, at praktikforløbet hos [REDACTED] skulle være det afklarende for Z [REDACTED] og kommunen var fuldt ud orienteret om, at virksomheden var klar til at ansætte Z [REDACTED] i et fleksjob efter endt praktikforløb. Til sidst kunne [REDACTED] dog ikke vente længere på kommunens afklaring, og virksomhedens direktør besluttede at ansætte en person i en ordinær fuldtidsstilling, som omfattede Z [REDACTED] ansvarsområder.

Han husker ikke med sikkerhed, om der i løbet af Z [REDACTED] tid hos [REDACTED] var tale om, at hun under tidligere praktikforløb havde afprøvet diverse hjælpemidler, men han tror det ikke.

L [REDACTED] har forklaret, at hun i perioden fra august 2016 til juni 2018 var sagsbehandler på Z [REDACTED] sag i jobcentret. Hun var ansat som beskæftigelsesrådgiver i jobcentrets kontanthjælpsafdeling siden 2015. Forinden dette arbejdede hun seks år i jobcentrets syge-/dagpengeafdeling.

Hendes opgave i Z [REDACTED] sag var at få klarhed over Z [REDACTED] arbejdsevne med henblik på at få hende tilbage i beskæftigelse. Hun har behandlet et stort antal sager i jobcentret, men hun husker stadig Z [REDACTED] sag, fordi den var meget kompleks med en lang praktik. Det forhold, at praktikforløbet var langt, var ikke i sig selv usædvanligt. Det særlige bestod i, at det på baggrund af sagens oplysninger var meget svært at gennemskue, hvorfor det var så svært at få Z [REDACTED] til at samarbejde om at forsøge at flytte på og øge arbejdstiden under praktikforløbet.

Foreholdt ekstrakten side 115-116, bilag M, har vidnet forklaret, at hun under et møde med Z [REDACTED] i august 2016 påpegede, at der manglede lægelige oplysninger i sagen, og at der derfor var behov for mere udredning, før arbejdsevnen kunne fastlægges. Hun vidste, at Z [REDACTED] forinden havde været i to praktikforløb, hvor hun havde arbejdet 8 timer om ugen. Der var i sagens akter oplysninger om en diagnose om [REDACTED], men ellers var der ikke helbredsmæssige oplysninger, der kunne begrunde en nedsættelse af arbejdsevnen i det omfang, praktikstederne og Z [REDACTED] selv beskrev. Det fremgik videre af sagens oplysninger, at der under de tidligere praktikforløb ikke havde været iagttaget de rette skånehensyn. Z [REDACTED] havde således bl.a. været udsat for opgaver omfattende for tunge løft. Det var derfor vurderingen, at Z [REDACTED] arbejdsevne ville kunne øges med de rette skånehensyn såsom varierende arbejdsstillinger og ikke for hårdt fysisk arbejde.

I efteråret 2016 bestilte hun en funktionsafklaringsrapport vedrørende Z [REDACTED] fra jobcentrets ergo- og fysioterapeutteam. Hun havde brug for en fagligt funderet beskrivelse af, hvad hun havde med at gøre i sagen og derved sikre, at der ikke

blev gjort noget forkert, herunder tilrettelagt et nyt praktikforløb, som kunne skade Z■■■.

Hun talte mange gange med Z■■■ og Z■■■s leder i ■■■■■ om behovet for at forsøge at øge arbejdstiden, herunder ved fordeling af arbejdstiden ud på flere af ugens dage. Z■■■s arbejdstimer ved ■■■■■ var tilrettelagt med mange timer få gange om ugen, og det var hendes erfaring, at den samlede arbejdstid ville kunne øges, hvis timerne blev mere jævnt fordelt. Z■■■ udviste imidlertid modvilje mod dette forslag, hvilket var svært at gennemskue baggrunden for, idet der ikke lå en lægefaglig forklaring på, hvorfor dette skulle være umuligt.

I efteråret 2016 gennemførte Z■■■ et praktikforløb ved virksomheden ■■■■■ ■■■■■. Praktikken varede kun en måned, hvilket var planlagt fra starten, fordi Z■■■ skulle begynde i et forløb ved den eksterne aktør, ■■■■■, som jobcentret samarbejder med om kursusforløb, undervisning og samtaler med ledige borgere med henblik på at indgå i virksomhedspraktik, som etableres af ■■■■■.

Z■■■ fandt selv praktikpladsen ved ■■■■■ med en arbejdstid på 3 timer om onsdagen og 5 timer om fredagen. Dette var ikke en normal timefordeling under en arbejdsprøvning. Hun så dog indledningsvist ikke noget til hinder for at prøve det af, men da det ikke viste sig muligt at øge arbejdstiden derfra, ville hun som sagt gerne ændre tiderne, så arbejdet blev fordelt over flere dage. Formålet var at undersøge, hvor højt op i timetal Z■■■ kunne komme med den mest optimale fordeling. Z■■■ arbejdsgiver i ■■■■■ oplyste, at hendes effektivitet var på 100 pct. i de timer, hun var på arbejde, hvilket skabte grundlag for at øge timerne med henblik på at undersøge, hvor langt op i tid hun kunne gå, før effektiviteten blev påvirket. Hun forsøgte at inddrage Z■■■ i beslutningerne og tilrettelæggelsen af forløbet, da hun fornemmede, at dette var meget vigtigt for Z■■■.

Foreholdt ekstrakten side 157, har vidnet forklaret, at hun i august 2017 bad jobcentrets lægekonsulent om at se på sagen, fordi Z■■■ praktik ved ■■■■■ på daværende tidspunkt var forløbet fra marts samme år, uden at det havde været muligt at få Z■■■ til at gå op i arbejdstid. Hun vidste, at Z■■■ tidligere havde været sygemeldt med stress, og hun havde behov for en lægelig vurdering af sagen for at sikre, at der ikke var noget, hun havde overset. Hun var i tvivl om, hvad det handlede om, når Z■■■ stod så fast på, at arbejdstiderne ikke skulle ændres.

Den 21. februar 2018 deltog hun i en opfølgningssamtale med Z■■■ og ■■■■■ ■■■■■. I samtalen deltog også jobcentres ergoterapeut, ■■■■■, der også var koblet på sagen. Grunden til, at hun inddrog ■■■■■ var fordi, hun tænkte, at

Z■■■■ måske ville være mere tryk ved at øge arbejdstiden, hvis ■■■■■ var med inde over.

Foreholdt ekstraktens side 179, har vidnet forklaret, at hun i februar 2018 modtog en generel helbredsattest fra Z■■■■ praktiserende læge, der anbefalede at fastholde den igangværende arbejdsplan. Hun kontaktede lægen for at drøfte attesten, da hun var nysgerrig på lægens vurdering, idet lægerne normalt ikke udtaler sig om, hvorvidt en konkret jobplan bør fortsætte. Hun ville derfor gerne have svar på, om der var en lægefaglig begrundelse for, at planen med 8 timers ugentligt arbejde fordelt på kun 2 dage burde fortsætte. Lægen trak imidlertid udtalelsen tilbage og oplyste, at han faktisk ikke havde en holdning til arbejdstiden og fordelingen heraf.

I marts 2018 var hun igen i kontakt med Z■■■■ læge i anledning af tilbagemeldingen fra reumatologisk afdeling. Lægen oplyste, at der ikke var behov for en reumatologisk udredning af Z■■■■, da ■■■■■ er en tilstand, som ikke kan behandles.

Foreholdt ekstraktens side 189 har vidnet forklaret, at hun den 22. marts 2018 deltog i endnu en opfølgningssamtale med Z■■■■. Med sig til mødet havde hun sin afdelingsleder, ■■■■■. Hensigten var at være undersøgende på, om Z■■■■ kunne blive selvforsørgende ved hjemmearbejde, idet hun havde oplyst, at hun var begyndt at have nogle hjemmearbejdstimer, som gik godt, og som havde øget hendes samlede ugentlige arbejdstid. Hun havde forud for mødet besluttet sig for, at hvis Z■■■■ ikke anså dette som en mulighed, skulle der stille krav om en forøgelse af arbejdstiden, idet der stadig ikke var et lægefagligt grundlag for, at arbejdstiden ikke kunne øges. Det blev på mødet aftalt, at Z■■■■ arbejdstid skulle øges til 3 timer, 3 gange om ugen. Som hun husker det, blev ændringen dog aldrig effektueret af Z■■■■ og ■■■■■.

Det er muligt, at man på et tidligere tidspunkt kunne have afprøvet muligheden med en hvilestol til Z■■■■, men hun forsøgte længe at støtte op om de tiltag Z■■■■ var motiveret for, ligesom hun forsøgte at indgå aftaler om ændring i arbejdstiden. Det er ikke muligt at sige noget generelt om, hvor lang tid en praktik skal være, før arbejdsevnen kan fastlægges.

I juni 2018 blev Z■■■■s sag overtaget af en anden sagsbehandler ved jobcentret, fordi hun fik nyt arbejde. Der manglede stadig en lægeligt funderet forklaring på, hvorfor arbejdstiden ikke kunne øges, og der var således fortsat en diskrepans mellem sagens oplysninger om Z■■■■s helbredssituation og hendes egen beskrivelse af sit funktionsniveau.

Hun har ikke på noget tidspunkt talt med ■■■■■ fra ■■■■■ om, at virksomheden var parat til at tilbyde Z■■■■ et fleksjob. Det ville ikke have gi-

vet nogen mening at tale om dette så tidligt i forløbet, idet sagen langt fra var tilstrækkelig afklaret til, at hun tænkte i retning af fleksjob til Z■■■.

Foreholdt materialesamlingen side 197, og at vidnet i mail af 25. maj 2018 til ergoterapeut ■■■ skrev, at hun "gerne snart [vil] have denne sag afsluttet", har vidnet forklaret, at hun var utålmodig for, at der blev ændret på Z■■■ arbejdstid. Formuleringen handlede ikke om, at sagen var klar til overvejelser om fleksjob. Hun var løbende opmærksom på, om der var behov for indhentelse af lægelige oplysninger, men Z■■■ oplyste selv, at hun ikke gik til lægen særlig tit, hvorfor det ikke var forventningen, at det ville føre noget med sig at bede om nye oplysninger fra lægen.

Da hun i sommeren 2018 stoppede som Z■■■'s sagsbehandler, var det planen, at Z■■■ skulle afprøve en særlig hvilestol. Det var hendes opfattelse at dette var en væsentlig indsats, idet Z■■■ virkede til at have en høj arbejdsevne, men måske ikke tillod sig selv at holde tilstrækkelige pauser, fordi hun ikke ville holde flere pauser end sine kollegaer. Hvis hun var fortsat som Z■■■'s sagsbehandler, ville hun formentlig have etableret en ny praktik med henblik på afprøvning af hvilestolen med passende pauser. Det er hendes opfattelse, at Z■■■'s sag efter omstændighederne ikke kunne have været håndteret på en anden måde.

B■■■ har forklaret, at hun er ansat som beskæftigelsesrådgiver i ■■■ Kommune, hvor hun siden 2011 har været tilknyttet jobcentrets konstanthjelpsafdeling. Samlet har hun været ansat i kommunen i 27 år. Hendes opgave som beskæftigelsesrådgiver er at afklare borgernes arbejdsevne med henblik på at afgøre, om borgeren skal visiteres til fleksjob, førtidspension eller resourceforløb.

Hun overtog Z■■■'s sag i juli 2018. Z■■■ var dengang i praktik i virksomheden ■■■. Sideløbende med praktikforløbet var Z■■■ blevet ansat i et såkaldt småjob i virksomheden, hvilket betød, at hun fik løn fra virksomheden for nogle af timerne. Hun drøftede sagen med den tilknyttede virksomhedskonsulent, og hun undersøgte, om der var tilstrækkelig dokumentation til, at hun kunne gå videre med sagen. Det fremgik, at der tidligere havde været en dialog med Z■■■'s læge, men der var ikke indhentet lægeoplysninger af nyere dato.

Sidst på sommeren 2018 blev hun oplyst om, at Z■■■'s praktikforløb ved ■■■ ikke ville blive forlænget, hvilket ærgrede hende. Z■■■ var blevet bevilget en hvilestol, som desværre først blev leveret omkring tidspunktet for praktikens ophør, hvorfor stolen ikke var blevet afprøvet. Det var imidlertid nødvendigt at få afprøvet dette hjælpemiddel, før der kunne tages stilling til, hvad der videre skulle ske i sagen. Der var derfor behov for en praktik mere, hvor

hvilestolen kunne blive afprøvet. Hun kunne imidlertid ikke igangsætte en ny praktik, før hun havde fået opdaterede helbredsoplysninger fra Z███'s læge.

Hun var løbende i dialog med både virksomhedskonsulenten, █████, og kommunens ergoterapeut, █████, om, hvordan de skulle gribe sagen an. Hun var også løbende i kontakt med █████ og █████ i den periode, hvor Z███ ikke var i praktik, men hvor hun i stedet var bevilliget træningsforløb i forsøget på at lære at smertehåndtere.

Det er meget forskelligt, hvor lang tid en praktik skal løbe, før man kan sige noget om borgerens arbejdsevne. Det afhænger om, om der efter omstændighederne vurderes fortsat at være et udviklingspotentiale hos borgeren.

I perioden fra udløbet af praktikken ved █████ i august 2018 til marts 2019, hvor Z███ begyndte i smertehåndteringsforløb, havde de meget fokus på træning og smertehåndtering. Hun husker ikke præcist, hvilke tiltag, der blev gennemført, men sagen lå på intet tidspunkt stille. Der var et konstant flow i sagsbehandlingen.

Foreholdt ekstrakten side 213, bilag AB, har vidnet forklaret, at hun i forsommeren 2019 indhentede en statusattest fra Z███ læge. Hun drøftede herefter sagen med kommunens lægekonsulent, som anbefalede, at der blev foretaget en afdækning af eventuelle funktionelle lidelser hos Z███. Hun talte med Z███ om dette, men Z███ oplyste, at hun ville skifte læge, og at hun derfor ikke skulle kontakte lægen. Z███ meddelte endvidere, at hun ikke var interesseret i at blive tilknyttet Center for Funktionelle Lidelser med henblik på udredning herfor. Da Z███ ikke samtykkede til, at hun fortsatte kontakten til lægen, havde hun ikke mulighed for at gå videre, da indhentelsen af helbredsoplysninger kræver samtykke fra borgeren. Hun tænkte dog, at hun, når Z███ havde fået en ny læge, og der var blevet skabt en relation mellem Z███ og den nye læge, ville kunne gå videre med en udredning for funktionelle lidelser. På baggrund af statusattesten i juni 2019, hvoraf det fremgik, at lægen ikke så en forklaring på smerterne, som gjorde Z███ ude af stand til at arbejde, var der behov for yderligere lægelig dokumentation, før sagen kunne gå videre til næste fase, herunder til vurdering af muligheden for fleksjob.

Hun og Z███ var enige om, at det var bedst at lade lidt tid gå efter lægeskiftet, så den nye læge kunne lære Z███ og hendes problematikker at kende. Det var derfor aftalen, at hun skulle vente med at indhente helbredsoplysninger fra Z███ nye læge. Det var vigtigt, at den nye læge kendte Z███ godt nok til at kunne udtale sig om de rette skånebehov.

I december 2020 indhentede hun en generel helbredsattest fra Z███'s nye læge. Sagen var dog stadig ikke klar til visitering til fleksjob, idet der nu var behov for

at gennemføre en ny praktik med udgangspunkt i lægens vurdering. Der var gået lang tid siden udløbet af den seneste praktik i sommeren 2018, og Z■■■■ havde i mellemtiden været i forløb med træning og smertehåndtering, hvorfor arbejdsevnen kunne have ændret sig. Z■■■■s nye læge anførte også i den generelle helbredsattest, at det med skånehensyn måtte være muligt for Z■■■■ at klare beskæftigelse.

Den næste praktik blev først påbegyndt i marts 2022. Det var svært at få en ny praktik på plads dels på grund af Covid19 og dels på grund af Z■■■■s særlige skånebehov. Z■■■■ var også sygemeldt i lang tid med hoste. Kommunen kan ikke "bare" finde et praktiksted. Det skal være det rigtige match, og i nogle sager, tager det lang tid.

I marts 2020 gav hun afslag på Z■■■■s ansøgning om ressourceforløb. Årsagen var, at Z■■■■ lige begyndt i det nye praktikforløb. Hvilestolen var heller ikke afprøvet endnu. Det var hendes vurdering, at der ikke var behov for en tværfaglig indsats i Z■■■■s sag, idet der hverken sås psykiatriske eller funktionelle lidelser eller behov for mentorforløb. Hun så derfor ikke grundlag for at iværksætte et ressourceforløb.

Hun har fået at vide fra Z■■■■ eller Z■■■■ fagforening, at der under praktikforløbet ved ■■■■■ var drøftelser om muligheden for fleksjob, men det er ikke drøftelser, hun selv har været en del af.

Man kan ikke sige noget generelt om, hvor lang tid en jobafklaringsforløb typisk varer. Når borgerens helbredssituation er uafklaret, herunder som følge af diskrepans mellem helbredsoplysningerne og borgerens beskrivelse af eget funktionsniveau, så kan et forløb være langstrakt. Det er ikke fordi, kommunen ikke tror på borgerens oplysninger om funktionsniveauet, men der skal være dokumentation for oplysningerne.

Hun kan ikke se, hvordan Z■■■■s sag kunne have været behandlet anderledes fra kommunens side. Det fremgik på baggrund af praktikforløbet ved ■■■■■ at Z■■■■s funktionsevne var nedsat, men der sås et uudnyttet udviklingspotentiale med de rette hjælperedskaber, som muligvis kunne øge timetallet.

H■■■■ har forklaret, at han i 8 år var ansat som virksomhedskonsulent i ■■■■■ Kommunes jobcenter. Han fratrådte stillingen ved udgangen af maj 2024. Han var under sin ansættelse tilknyttet Z■■■■s sag som virksomhedskonsulent. Som virksomhedskonsulent kobles man på en sag, når borgeren påbegynder et praktikforløb, og man har til opgave at følge op på praktikken og udarbejde funktionsbeskrivelser af borgeren under praktikken. Virksomhedskonsulenten er med til at overveje, om der kan findes hjælpemidler, som kan øge borgerens arbejdsevne, herunder om sagen kræver, at kommunens fysio-

eller ergoterapeuter skal aktiveres. Man skal påse, at borgerens skånebehov tilgodeses under praktikken.

Han mødte Z■■■■ første gang under en jobsamtale den 25. maj 2018. Mødet blev afholdt på praktikstedet, ■■■■■. Z■■■■ viste ham rundt på arbejdspladsen og fortalte ham om sine arbejdsopgaver. Han pegede i den forbindelse på muligheden for at afprøve flere små hvil i løbet af dagen og derved forsøge at øge arbejdstiden, uden at Z■■■■ blev udtrættet. Dette var et typisk forslag i sager som Z■■■■s. Hans opgave var at se muligheder, så tingene kunne gå op i en højere enhed til både Z■■■■s og virksomhedens tilfredshed.

Det blev beskrevet, at Z■■■■ allerede havde mulighed for at hvile sig i løbet af dagen, men det var hans vurdering, at der var behov for at afprøve en egentlig hvilestol og ikke bare en tilfældig stol, inden sagen kunne siges at være klar til forelæggelse for rehabiliteringsteamet. Det var generelt sådan, at hvis der var tiltag, som ikke var blevet afprøvet, men som potentielt kunne have en betydning for borgerens arbejdsevne, så blev sagerne afvist i rehabiliteringsteamet, hvorfor det var vigtigt at udtømme alle muligheder.

Han har været involveret i mange sager som virksomhedskonsulent, måske mellem 800 – 1000 sager. Det er ikke muligt at sige noget om, hvor lang en praktikperiode skal være, før borgerens arbejdsevne kan siges at være afklaret.

Foreholdt ekstrakten side 297, bilag 43, har vidnet forklaret, at det er ham, der har udarbejdet funktionsbeskrivelsen af Z■■■■ efter praktikforløbet ved virksomheden ■■■■■ i ■■■■■.

Det var hans indtryk, at sagen efter udløbet af Z■■■■s praktik ved ■■■■■ nok ville være moden til, at hun blev visiteret til fleksjob, men han kan ikke svare på, om praktikken var retvisende for Z■■■■s arbejdsevne, da han ikke var inde over sagens lægelige oplysninger, herunder sammenhængen mellem disse og beskrivelsen af Z■■■■s funktionsniveau i praktikken. Han tænker umiddelbart, at det er lang tid, at der gik 5 år fra afslutningen af praktikken ved ■■■■■, til Z■■■■ blev visiteret til fleksjob.

T■■■■■■■■■■ har forklaret, at han er ansat som ergoterapeut og virksomhedskonsulent i Jobcenter ■■■■■. Han har siden 2000 været ansat i kommunalt regi, siden 2002 i ■■■■■ kommune. Han har været tilknyttet jobcentret siden 2010, først som ergoterapeut og nu også som virksomhedskonsulent.

Han har været inde over Z■■■■s sag af flere omgange. I 2016 udarbejdede han således en funktionsevnevurdering af Z■■■■, ligesom han senere var involveret i tilrettelæggelsen af et smertehåndteringsforløb og bevilling af hjælpemidler til Z■■■■ i forbindelse med en virksomhedspraktik.

Foreholdt ekstrakten side 123, bilag 9, har vidnet forklaret, at dette er hans funktionsevnerapport fra 2016. Den fysiske test blev udført af hans kollega, hvorefter han udfærdigede beskrivelsen. Betegnelsen "normal" dækker over det funktionsniveau, som man går ud fra, at en person på samme alder, højde og drøjde vil have.

Z■■■■ scorede 102/200 på Örebro smertescreeningsskemaet, hvilket betød, at hun lå til den høje side i forhold til normalen. Formuleringen "en meget lav score" betød, at Z■■■■ var meget smertepaget. Ved en funktionsevnevurdering foretages en samlet vurdering af, hvordan borgeren beskriver sig selv, sammenholdt med hvordan undersøgeren oplever personen og de opnåede testscorer. Det var også en del af hans opgaver i forbindelse med funktionsevnevurderingen at vurdere hvilke skånehensyn, der var relevante for Z■■■■. Han anbefalede Z■■■■ at søge sparring med eksperter i forhold til træning og smertehåndtering med henblik på at undgå situationer, som kunne forværre hendes ■■■■■.

Han har deltaget i flere møder med Z■■■■ og hendes arbejdsgiver ved ■■■■■. Formålet var at undersøge, om der kunne findes hjælpemidler, som kunne bedre Z■■■■ smerteproblematikker. Z■■■■s sagsbehandler ved jobcentret ville gerne forsøge at fordele arbejdstiden over flere dage. Tilrettelæggelsen af den optimale arbejdsprøvning er altid en konkret og individuel proces med udgangspunkt i den enkelte borger.

Den 8. juni 2018 bevilligede han en hvilestol til Z■■■■. Som han husker det, havde han og Z■■■■ en samtale ved ■■■■■, hvorefter han bestilte en stolen, som er særligt designet til at sikre en korrekt hvileposition.

I 2019 deltog Z■■■■ i et smertehåndteringsforløb. Det er hans vurdering, at et smertehåndteringsforløb absolut er et tiltag, som vil kunne bidrage til en forbedret funktionsevne. Han husker, at Z■■■■ var glad for smertehåndteringsforløbet.

Det er meget svært at svare på, om hvilestolen kunne have ændret Z■■■■s arbejdsevne under praktikken ved ■■■■■. Det er generelt ikke muligt at udtale sig om effekten af et hjælpemiddel på forhånd. Det skal afprøves, før man kan svare på, om det hjælper. Det er ikke ofte, at sagerne løber over 10 år, men det er før set.

S■■■■ har forklaret, at hun er ansat som faglig konsulent i kontanthjælpsafdelingen i Jobcenter ■■■■■. Hun har været ansat i ■■■■■ Kommune siden 2003, først som sagsbehandler i kontanthjælpssager og syge-/dagpengesager og siden 2013 som faglig konsulent.

Hun husker Z■■■■s ansøgning i marts 2022 om ressourceforløb. Det er sædvanlig procedure, at sagsbehandleren forelægger sådanne sager for hende som faglig konsulent. Når en sagsbehandler ønsker at forelægge en sag for rehabiliteringsteamet, skal sagen også først forbi en faglig konsulent.

Hun vurderede sagen og ansøgningen ud fra de oplysninger, kommunen var i besiddelse af på ansøgningstidspunktet, og hun vurderede, at der skulle gives afslag uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet. Dette er den normale procedure, når det er vurderingen, at sagsbehandlingen vil føre til et afslag. Det fremgik af sagen, at der havde været flere praktikker, hvoraf den seneste var blevet afsluttet i august 2018. Det fremgik videre, at der under praktikken havde været forsøgt en række forskellige ting, og at der havde været nogle ergoterapeutiske anbefalinger om afprøvning af hjælpemidler, som ikke var blevet gennemført. Sagen var derfor ikke færdigafklaret. Der var også lægelige oplysninger, som pegede i forskellige retninger. Der lå en lægefaglig vurdering fra december 2020, som indikerede, at der var en sammenhæng mellem Z■■■■s helbredstilstand og den beskrevne funktionsevne, men siden denne vurdering havde Z■■■■ gennemgået et smertehåndteringsforløb, ligesom hvilestolen ikke var afprøvet, og der var derfor ikke en endelig afklaring af arbejdsevnen, da begge disse tiltag ville kunne have betydning.

Hun blev overrasket over Ankestyrelsens afgørelse om, at sagen skulle have været forelagt for rehabiliteringsteamet. Hun er egentlig ikke enig i afgørelsen, men har noteret sig, at Ankestyrelsen kun hjemviste sagen og ikke omgjorde kommunens afgørelse. Hvis Ankestyrelsen havde ment, at afgørelsen åbenlyst var forkert, kunne styrelsen blot have omgjort kommunens afgørelse og tildelt et ressourceforløb.

I tiden fra kommunens første afslag og Ankestyrelsens hjemvisning frem til sagens behandling i rehabiliteringsteamet var der sket flere nye ting. Z■■■■ havde været i et nyt praktikforløb, hvor de sidste anbefalinger fra ergoterapeuten, herunder hvilestolen, var blev afprøvet.

Allerede ved afslaget i april 2022 var hun klar over, at dette var en sag, som på et tidspunkt skulle forelægges rehabiliteringsteamet, men det var vurderingen, at den endnu ikke var færdigoplyst.

Det er ikke muligt at sige noget generelt om, hvor lang en praktik skal være, før borgerens arbejdsevne er afklaret. Foruden arbejdsprøvningen under praktikken, skal der foreligge lægelige oplysninger, som kan forklare graden af funktionsnedsættelse. I Z■■■■s sag var der netop ikke en sådan forklaring på den meget nedsatte arbejdsevne, hvilket var medvirkende til, at forløbet blev langvarigt.

Parternes synspunkter

Z [redacted] har som mandatar for Z [redacted] navnlig gjort gældende, at Z [redacted] var berettiget til fleksjob senest den 1. januar 2021.

Z [redacted] gennemførte i perioden februar 2013 – maj 2023 seks praktikforløb, som alle viste en betydelig nedsat arbejdsevne. Hertil kom et smertehåndteringskursus, en funktionsafklaring og adskillige lægelige udredninger. Samtlige forløb og udredninger var med undtagelse af en enkel virksomhedspraktik gennemført inden den 1. januar 2021, og allerede i november 2018 oplyste reumatologen, at en evt. diagnose for Ehlers-Danlos ikke ville have nogen betydning for arbejdsevnen, hvorfor en arbejdsprøvning på dette tidspunkt var retvisende, da den helbredsmæssige tilstand var stationær.

Praktikforløbet fra marts 2017 til august 2018 tilgodeså alle nødvendige skånehensyn, ligesom arbejdstiden ad flere omgange blev forsøgt øget. Den maksimale arbejdstid blev dog ikke højere end 9 timer ugentligt, og det var således allerede i 2018 afklaret, at Z [redacted] var omfattet af målgruppen for et fleksjob. Det forhold, at der under praktikforløbet i 2017/2018 ikke havde været bevilliget en hvilestol ændrer ikke herved, idet det efter omstændighederne allerede dengang var åbenbart, at et sådant hjælpemiddel ikke ville kunne øge Z [redacted]s arbejdsevne af betydning.

I december 2020 gjorde Z [redacted]s egen læge endvidere kommunens sagsbehandler opmærksom på, at en eventuel diagnose ikke ville have indflydelse på arbejdsevnen, hvorefter sagen på dette tidspunkt burde have haft forelagt rehabiliteringsteamet med henblik på visitation til fleksjob.

Det var således senest den 1. januar 2023 dokumenteret, at Z [redacted]s arbejdsevne var varigt og væsentligt nedsat, og at alle relevante tilbud samt andre foranstaltninger havde været afprøvet for at bringe eller fastholde hende i ordinær beskæftigelse. [redacted] Kommune skulle således senest den 1. januar 2021 have visiteret Z [redacted] til fleksjob, og kommunen er erstatningsansvarlig for det økonomiske tab, Z [redacted] har lidt i perioden 1. januar 2021 til 4. maj 2023.

Tabet skal opgøres med udgangspunkt i den løn, Z [redacted] kunne have opnået i en ansættelse hos [redacted], og således med udgangspunkt i differencen mellem lønnen i fleksjob inklusiv flekslønstilskud og den kontanthjælp, hun faktisk modtog i perioden med undtagelse af de perioder, hvor hun var i virksomhedspraktik.

██████████ **Kommune** har navnlig gjort gældende, at kommunen gennem hele sagsforløbet har ageret i overensstemmelse med gældende ret. ██████████ Kommune har ikke begået konkrete fejl af en sådan grovhed, at kommunen kan ifalde erstatningsansvar. Der har under sagens behandling hverken været udøvet fejlskøn eller udvist passivitet.

Først i maj 2023 var betingelserne for visitation af Z ██████████ til fleksjob opfyldt, idet det efter praktikforløbet ved ██████████, som havde fokus på udvikling af Z ██████████s arbejdsevne, endnu ikke var afklaret, om hun var omfattet af målgruppen for et fleksjob. Praktikforløbet blev afbrudt før tid, før alle relevante tiltag var afprøvet, herunder muligheden for hvil i hvilestol og fordeling af arbejdet på mere end tre hverdage. Praktikforløbet var således ikke retvisende for Z ██████████s arbejdsevne under optimale forhold. Der var endvidere ikke afklaring af Z ██████████s helbredsmæssige forhold, idet der forelå diskrepans i de lægelige oplysninger.

Ansvarsnormen må i sager om kommunalt erstatningsansvar for sagsbehandlingstiden for komplekse udredninger af borgeres arbejdsevne i særlig grad inddrage hensynet til kommunens egen prioritering af ressourcer, og der er efter fast praksis tale om en lempelig ansvarsbedømmelse. Det forhold, at sagsbehandlingen i en i øvrigt kompleks sag har været langvarig, kan ikke i sig selv kan begrunde et ansvar.

██████████ Kommune har løbende skønnet over, hvilke tiltag, der var behov for vedrørende behandlingen af Z ██████████s sag, og har i den forbindelse truffet skønsmæssige afgørelser på et forsvarligt faktisk og lægeligt grundlag. Z ██████████s helbredssituation og sagsforløbet har i det hele været kompliceret, hvilket må tillægges betydning ved en efterfølgende prøvelse af de udøvede skøn.

Z ██████████s sag har overordnet haft en hensigtsmæssig fremdrift, og man har fra kommunens side vedvarende taget initiativ til de relevante afklarende skridt, både i relation til afklaring af de helbredsmæssige forhold, tilkendelse af relevante træningstilbud og hjælpemidler samt arbejdsprøvning, og den lange sagsbehandlingstid skyldes i sidste ende reelt den manglende afklaring af de helbredsmæssige forhold og årsagen til det lave funktionsniveau sammenholdt med en varierende vilje hos Z ██████████ til at forsøge den fornødne optrapning i arbejdstiden. Det har således ikke været muligt at færdiggøre en tilstrækkelig afprøvning tidligere end sket.

Beslutningen om ikke at forelægge sagen for rehabiliteringsteamet er en del af ██████████ Kommunes skøn, og det forhold at Ankestyrelsen nåede til en anden skønsmæssig vurdering, er ikke ensbetydende med, at kommunen har begået

fejl i forbindelse med skønnet, eller dog sådanne klare fejl, at der er grundlag for at pålægge kommunen et ansvar.

Såfremt sagen i sommeren 2022 var blevet forelagt rehabiliteringsteamet, må det antages, at ville Z [REDACTED] ikke var blevet visiteret til fleksjob, idet en relevant del af erhvervsafklaringen foregik ved den afsluttende virksomhedspraktik ved [REDACTED] i løbet af sommeren og efteråret 2022.

Z [REDACTED] har ikke dokumenteret eller sandsynliggjort i fornødent omfang, at hun ville have opnået ansættelse i fleksjob, hvis hun på et tidligere tidspunkt var blevet visiteret hertil. Hun har således på intet tidspunkt siden bevillingen i maj 2023 opnået ansættelse i et fleksjob og kan ikke antages at have lidt et økonomisk tab, idet hendes ledighedsydelse skal opgøres til samme beløb, som hun modtog under sit kontanthjælpsforløb, jf. § 25, stk. 2, nr. 2, jf. 74 a, stk. 3, nr. 2, i lov om aktiv socialpolitik.

Retten begrundelse og resultat

Fleksjob er en ordning for personer, som ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet, jf. beskæftigelsesindsatslovens § 116, stk. 1. Det følger af bestemmelsens stk. 3, at fleksjob først kan tilbydes, når alle relevante tilbud efter loven samt andre foranstaltninger, herunder eventuelt forsøg på omplacering på arbejdspladsen, har været afprøvet for at bringe eller fastholde den pågældende i ordinær beskæftigelse. Dette gælder dog ikke, hvis det er åbenbart formålsløst at gennemføre de nævnte foranstaltninger forud for visitationen.

Det beror således på et konkret skøn, hvornår alle relevante tilbud m.v. har været afprøvet for at bringe eller fastholde en person i ordinær beskæftigelse, således at betingelserne beskæftigelsesindsatsloven for at tilbyde den pågældende fleksjob er opfyldt.

Retten lægger efter sagens oplysninger, herunder statusudtalelsen fra Z [REDACTED] [REDACTED]s praktiserende læge i december 2019, til grund, at der frem til i hvert fald december 2020, hvor den nye praktiserende læge afgav en fornyet helbredsattest, herskede uklarhed om, hvorvidt Z [REDACTED]s helbredstilstand kunne begrunde den grad af funktionsnedsættelse, som fremgik af beskrivelserne fra Z [REDACTED] og praktikstederne, og at kommunen på den baggrund vurderede, at der var behov for yderligere arbejdsprøvning med henblik på afklaring af erhvervsevnen.

Efter bevisførelsen, herunder T [REDACTED]s forklaring, lægger retten endvidere til grund, at Z [REDACTED] på tidspunktet for den generelle helbredsattest fra december 2020, hvoraf fremgik, at Z [REDACTED]s fremtoning og sygehistorik udmærket kunne forklare det lave funktionsniveau, havde gennemført

flere tiltag, herunder smertehåndteringskursus, som var egnet til i positiv retning af påvirke arbejdsevnen, hvorfor kommunen vurderede, at der var behov for et yderligere praktikforløb, før arbejdsevnen kunne siges at være nedeligt fastlagt.

Det lægges efter bevisførelsen endelig til grund, at der under hele forløbet har fundet en løbende og kontinuerlig sagsbehandling sted, og sagen har, uagtet det langvarige forløb, således ikke på noget tidspunkt været henlagt eller "passiveret".

På den baggrund og efter en samlet vurdering af sagens øvrige oplysninger finder retten ikke grundlag for at tilsidesætte [redacted] Kommunes skøn i forbindelse med behandlingen af Z [redacted]s sag, og der er ikke grundlag for at fastslå, at kommunen har handlet ansvarspådragene ved ikke på et tidligere tidspunkt at have forelagt sagen for rehabiliteringsteamet med henblik på visitering af Z [redacted] til fleksjob. Det forhold, at Ankestyrelsen i november 2022 hjemviste sagen til fornyet behandling i kommunen med henblik på forelæggelse for rehabiliteringsteamet kan ikke føre til et andet resultat.

Da [redacted] Kommune ikke har handlet ansvarspådragende over for Z [redacted] [redacted], tager retten kommunens frifindelsepåstand til følge.

[redacted] skal efter sagens udfald betale sagsomkostninger til [redacted] Kommune. Sagsomkostningerne er efter sagens værdi og forløb fastsat til dækning af advokatudgift med 78.750 kr. inkl. moms og af øvrige udgifter med 653,56 kr., i alt 79.403,56 kr. [redacted] Kommune er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

[redacted] Kommune frifindes.

[redacted] skal inden 14 dage til [redacted] Kommune betale sagsomkostninger med 79.403,56 kr.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.